

UCHWAŁA NR XXIV/154/2026

Rady Gminy w Huszlewie

z dnia 8 września 2026

w sprawie: uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Huszlew na lata 2026-2033

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2026r.

poz.662) w związku z art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639), Rada Gminy Huszlew uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2033 zwaną dalej Strategią, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Grzegorz
Wawryniuk
Elektronicznie podpisany przez
Grzegorz Wawryniuk
Data: 2026.09.15 12:35:45 +02'00'
Grzegorz Wawryniuk

Załącznik do uchwały
Nr XXIV/154/2026

Rady Gminy w Huszlewie
z dnia 8 września 2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Huszlew na lata 2026-2033

Huszlew 2026

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy Huszlew	5
2.1. Struktura terytorialna gminy Huszlew.....	5
2.2. Sytuacja demograficzna	7
2.3. Infrastruktura techniczna	14
3. Infrastruktura społeczna	18
3.1. Edukacja.....	18
3.2. Kultura	20
3.3. Ochrona zdrowia	21
3.4. Pomoc społeczna.....	21
3.5. Rynek pracy	26
4. Dominujące problemy Gminy Huszlew	27
4.1. Niepełnosprawność i długotrwała choroba wśród dzieci i dorosłych.....	27
4.2. Uzależnienia.....	29
4.3. Problemy ludzi starszych.....	29
4.4. Problemy opiekuńczo – wychowawcze w rodzinie	30
5. Analiza SWOT	30
6. Cele Strategiczne	32
6.1 Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych	32
6.2 Rozwiązywanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych.....	33
6.3 Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi	34
7. Monitoring i ewaluacja realizacji celów i działań strategicznych.....	35
8. Zakończenie	35

1. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Huszlew na lata 2026-2033 jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji. Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”. W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości,
- rewitalizację społeczną.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie

podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej gminy Huszlew. Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

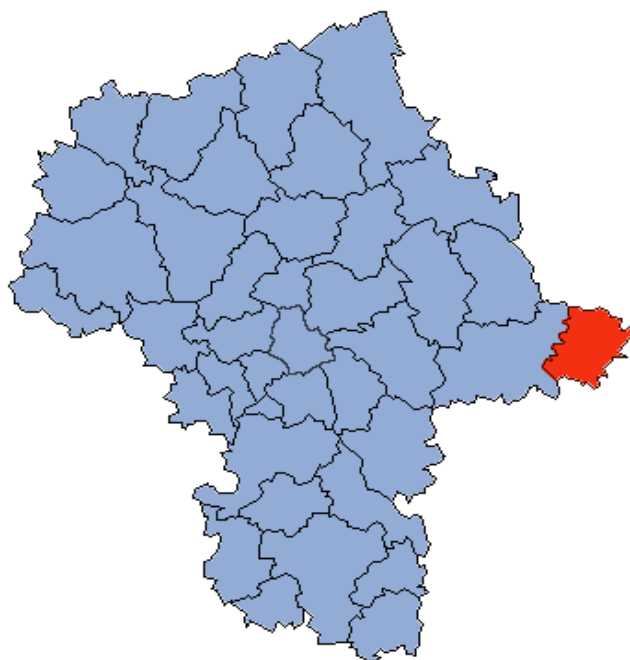
2. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy Huszlew

Diagnoza problemów społecznych gminy Huszlew została sporządzona na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Huszlewie, Powiatowego Urzędu Pracy w Łosicach i Urzędu Gminy w Huszlewie.

2.1. Struktura terytorialna gminy Huszlew.

Gmina Huszlew leży na wschodzie Polski, a mianowicie należy do województwa mazowieckiego oraz powiatu łosickiego. Powiat łosicki wraz z jego siedzibą Łosicami jest najbardziej wysuniętym na wschód powiatem w województwie mazowieckim.

Rysunek 1. Położenie powiatu łosickiego w województwie mazowieckim.

Źródło: Strona internetowa-www.wikipedia.org

Gmina Huszlew oddalona jest od Łosic miasta powiatowego o 13 kilometrów, natomiast odległość jaka dzieli badaną gminę i stolicę państwa i województwa to 150 kilometrów. Gmina Huszlew znajduje się też w niewielkiej odległości od bardzo ważnego w Polsce przejścia granicznego z Białorusią, bo zaledwie 84 kilometry dzielą Huszlew od Terespoła¹.

Gmina Huszlew graniczy z trzema gminami powiatu łosickiego tj. od zachodu z Gminą Olszanka, od północy z Gminą Łosice i Gminą Stara Kornica. Natomiast od wschodu i południa Gmina Huszlew graniczy z Gminami z województwa lubelskiego tj. z gminą Leśna Podlaska, Gminą Biała Podlaska oraz z Gminą Międzyrzec Podlaski.

¹ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Huszlew na lata 2007-2013, Załącznik do uchwały Nr XXXI/129/2009 Rady Gminy w Huszlewie z dnia 30 stycznia 2009 roku

Rysunek 2. Położenie Gminy Huszlew na tle gmin Powiatu Łosickiego.

Źródło: Strona internetowa powiatu łosickiego – www.losice.pl

Powierzchnia Gminy Huszlew wynosi 117,6 km². Badana gmina pod względem obszaru jaki zajmuje jest jedną z najmniejszych gmin w powiecie łosickim. Mniejszą gminą w powiecie łosickim jest jedynie Gmina Olszanka, bo zajmuje powierzchnię 87,63 km², największą zaś jest Gmina Sarnaki, której obszar sięga 197,49 km² ².

2.2. Sytuacja demograficzna

Na dzień 31 grudnia 2025 rok na terytorium Gminy Huszlew na pobyt stały zameldowanych było 2 670 osób. Na tę liczbę składa się 1362 mężczyzn oraz 1308 kobiet. Z każdym rokiem liczba mieszkańców Gminy Huszlew maleje i nie jest to tendencja utrzymująca się tylko na przestrzeni ostatnich lat. Takie zjawisko można zaobserwować już od lat siedemdziesiątych XX wieku, kiedy to liczba mieszkańców sięgała ok. 4,5 tysiąca osób. Z czasem liczba ta znacznie malała, bo już na początku XXI wieku wynosiła zaledwie 3,5 tysiąca osób. Był to znaczny spadek spowodowany migracją ludności. Spadki te w dalszym ciągu utrzymują się, bo w 2014 roku liczba ludności Gminy Huszlew spadła poniżej

² Główny Urząd Statystyczny, Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2014 roku, Warszawa 2014, s. 104

3 tysięcy osób, aktualnie zmiany w liczbie ludności spowodowane są ujemnym przyrostem naturalnym oraz migracją ludności do większych miast³.

Gęstość zaludnienia Gminy Huszlew jest stosunkowo niska, wynosi zaledwie 23osób/km², przy czym dużo wyższa jest gęstość zaludnienia w powiecie łosickim. Gęstość zaludnienia w powiecie łosickim wynosi 37 osób/km², natomiast w województwie mazowieckim wskaźnik ten jest aż sześciokrotnie wyższy niż w Gminie Huszlew i wynosi on 151 osób/km²⁴. Fakt ten świadczy o tym, iż Gmina Huszlew jest jedną z najsłabiej zaludnionych gmin w powiecie łosickim. Ludność zamieszkująca terytorium Gminy Huszlew stanowi zaledwie 9,2% liczby ludności powiatu łosickiego. Jednym z powodów tak niskiej gęstości zaludnienia w Gminie Huszlew jest fakt, iż na terytorium badanej gminy nie ma ośrodków miejskich, miast, gdzie ludność mogłaby się osiedlać przez co tworzyć obszary silnie zaludnione. Kolejnym powodem tak niskiej gęstości zaludnienia jest to, iż Gmina Huszlew jest typową gminą wiejską, gdzie większość powierzchni zajmują pola uprawne i lasy.

Tabela 1. Liczb ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Huszlew w latach 2022-2025.

Rok	2022	2023	2024	2025
Bachorza	62	62	61	59
Dziadkowskie	166	166	165	164
Dziadkowski-Folwark	74	73	73	70
Felin	64	62	59	61
Harachwosty	106	104	102	100
Huszlew	457	446	437	432
Juniewiczze	121	120	120	122
Kopce	135	130	130	126
Kownaty	139	137	140	139
Krasna	91	93	89	87
Krasna-Kolonia	25	28	30	30
Krzywośnity	161	158	156	152

³ Urząd Gminy w Huszlewie, Statystyka mieszkańców wg wieku i płci, Maszynopis powielony

⁴ <http://www.polskawliczbach.pl/mazowieckie91>

Liwki Szlacheckie	93	91	93	90
Liwki Włociańskie	63	63	63	63
Ławy	83	77	75	78
Makarówka	278	280	276	270
Mostów	191	192	182	182
Nieznanki	43	43	43	43
Sewerynów	13	11	13	11
Siliwonki	66	65	66	66
Wańkowólka	52	50	48	47
Władysławów	53	53	52	51
Wygoda	35	30	30	29
Zienie	89	84	83	83
Żurawlówka	120	118	117	115
Gmina Huszlew ogółem	2 780	2 736	2703	2670

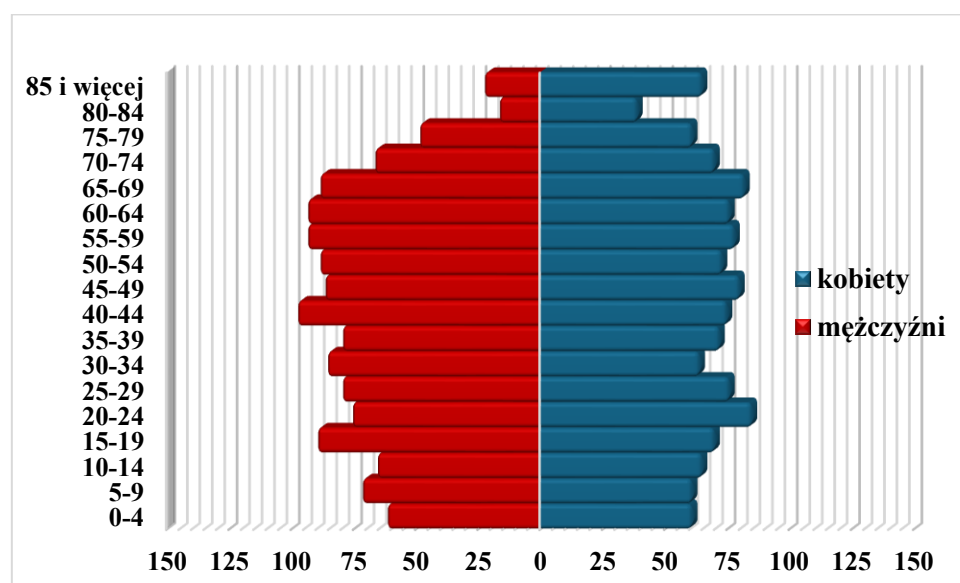
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy Huszlew

Z biegiem lat liczba ludności Gminy Huszlew znacznie maleje, co ukazują dane zawarte w tabeli 1. W ciągu zaledwie czterech lat liczba ludności Gminy Huszlew zmalała z 2 780 osób w 2022 roku do 2 670 osób w roku 2025, różnica ta wynosi aż 110 osób. Tak silny spadek liczby ludności w badanej gminie spowodowany jest ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego oraz migracją zwłaszcza młodych ludzi pobierających naukę, bądź poszukujących pracy w dużych miastach. Z danych przedstawionych za pomocą tabeli 1 wynika, iż liczba ludności w poszczególnych miejscowościach wchodzących w skład Gminy Huszlew na ogół zmienia się nieznacznie. Do najliczniej zaludnionych sołectw Gminy Huszlew należą Huszlew, Makarówka oraz Mostów. Natomiast najmniejszymi wymienionymi w tabeli miejscowościami pod względem liczby ludności są Sewerynów, Krasna-Kolonia, Wygoda i Nieznanki. Znaczny spadek liczby ludności można natomiast zauważyć w takich miejscowościach jak: Huszlew, Żurawlówka, Mostów, Kopce. Delikatnego wzrostu liczby ludności można doszukać się w takich miejscowościach jak: Juniewiczze i Krasna-Kolonia.

Według danych przedstawionych za pomocą wykresu 1 w Gminie Huszlew liczba mężczyzn przeważa nad liczą kobiet. Na dzień 31.12.2025 roku w badanej gminie jest 1 362

mężczyzn zameldowanych na pobyt stały oraz 1 308 kobiet⁵. Najwyraźniej przewagę liczebności mężczyzn nad liczebnością kobiet dostrzec można w takich przedziałach wiekowych jak: 5-9, 15-19, 30-34, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59 oraz 60-64. Swego rodzaju tradycją jest, że to właśnie mężczyźni otrzymują w spadku po rodzicach gospodarstwa rolne, dlatego też pozostają oni na obszarach wiejskich, kobiety zaś często wyjeżdżają do większych miast w celu pobierania nauki oraz poszukiwania miejsc pracy. Fakt ten prowadzi do tego, iż w Gminie Huszlew w wieku produkcyjnym przeważa liczba mężczyzn nad liczbą kobiet. Natomiast jeżeli chodzi o wiek 70 lat i powyżej to liczebność kobiet jest znacznie wyższa niż mężczyzn. Spowodowane jest to faktem, iż kobiety nie wykonują tak ciężkich prac fizycznych, rzadziej popadają w nałogi i w większym stopniu niż mężczyźni dbają o zdrowie, co sprawia, iż kobiety średnio żyją dłużej niż mężczyźni.

Wykres 1. Ludności Gminy Huszlew - struktura wieku i płci według stanu na dzień 31.12.2025 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z portalu informacyjnego Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl

Na podstawie danych przedstawionych za pomocą wykresu 1 stwierdzić można, iż ludność Gminy Huszlew jest społeczeństwem starzejącym się. Świadczy o tym stosunkowo mała liczba ludności w wieku 0-19 lat, a także fakt, iż aktualnie przeważają rodziny tylko z jednym dzieckiem, natomiast coraz mniej jest rodzin z dwójką dzieci oraz rodzin

⁵ Urząd Gminy w Huszlewie, Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w roku 2025, Maszynopis powielony

wielodzietnych. Złożony proces starzenia się społeczeństwa w znacznym stopniu spowodowany jest wydłużeniem średniej długości trwania życia. Świadczy o tym chociażby liczba ludności w wieku 65 lat i powyżej. Z każdym rokiem zwiększa się liczba ludności z wyżej wymienionego przedziału.

Tabela 2. Liczba ludności Gminy Huszlew w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz w wieku poprodukcyjnym w latach 2022-2025.

Rok	2022		2023		2024		2025	
Ludność w wieku:	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
przedprodukcyjnym	575		544		534		521	
przedprodukcyjnym	303	272	288	256	285	249	276	245
produkcyjnym	1 618		1 598		1 571		1 555	
produkcyjnym	908	710	897	701	882	689	868	687
poprodukcyjnym	587		594		598		594	
poprodukcyjnym	206	381	208	386	214	384	218	376
Ludność ogółem	2 780		2 736		2 703		2 670	
Ludność ogółem	1 417	1 363	1 393	1 343	1 381	1 322	1362	1 308

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy Huszlew

Zarówno liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym jak i produkcyjnym z biegiem lat spada, co przedstawiają dane zaprezentowane w tabeli 2. Wymienione spadki są dość znaczne, gdyż jeszcze w 2022 roku liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 575, natomiast w 2025 roku osób w wymienionym wieku było już tylko 521⁶. Inaczej wygląda sytuacja, jeżeli chodzi o ludność w wieku poprodukcyjnym, liczba ludności w tym przedziale

⁶ Urząd Gminy w Huszlewie, Statystyka mieszkańców wg wieku i płci w roku 2025, Maszynopis powielony

wiekowym spada, co również jest dowodem na to, że społeczeństwo Gminy Huszlew starzeje się. Podkreślić należy też, iż liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym jest prawie dwukrotnie wyższa od liczby mężczyzn.

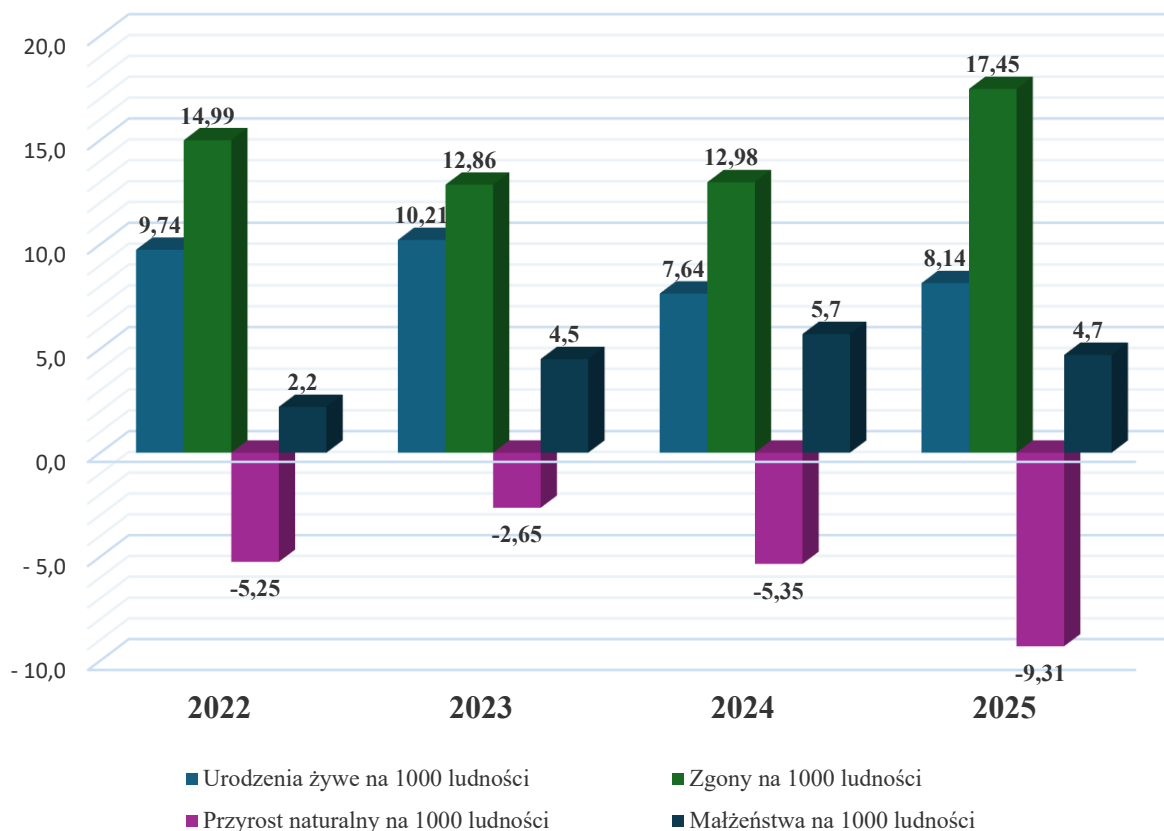
Tabela 3. Ilość zawartych małżeństw, urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w Gminie Huszlew w latach 2022-2025.

Rok	2022	2023	2024	2025
Małżeństwa zawarte	6	12	15	12
Urodzenia żywe	26	27	20	21
Zgony ogółem	40	34	34	45
Przyrost naturalny	-14	-7	-14	-24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z portalu informacyjnego Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl

Poddając analizie dane przedstawione za pomocą tabeli 3 można dojść do wniosku, iż liczba zawieranych małżeństw w Gminie Huszlew utrzymuje się na podobnym poziomie. Natomiast jeżeli chodzi o liczbę urodzeń żywych dzieci w latach 2022 - 2025, to należy zauważyć, iż liczba ta maleje, w 2022 roku urodziło się 26 dzieci natomiast w 2024 już tylko 20. Z danych przedstawionych za pomocą tabeli 3 wynika, iż liczba zgonów w Gminie Huszlew w 2022 roku wynosiła 40, natomiast w 2025 roku wzrosła ona o 13% w stosunku do roku 2022. Z każdym rokiem przyrost naturalny ludności Gminy Huszlew maleje. Wskaźnik przyrostu naturalnego jest ujemny, co świadczy o przewyższeniu liczby zgonów nad liczbą urodzeń. W 2022 roku wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił -14, zaś w 2025 roku -24. Jeżeli chodzi o wymieniony wskaźnik tendencja nie jest pocieszająca, co potwierdza iż sytuacja demograficzna Gminy Huszlew jest trudna.

Wykres 2. Małżeństwa, urodzenia żywe, zgony oraz przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Huszlew w latach 2022-2025.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z portalu informacyjnego Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl

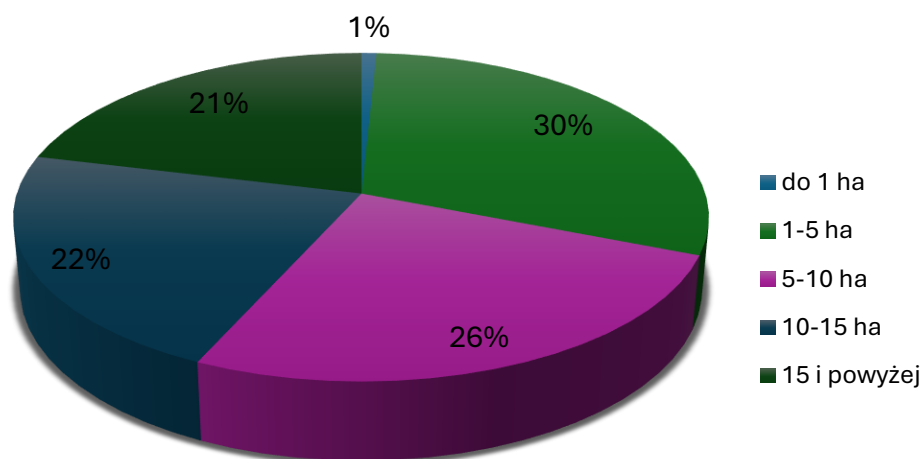
W bardziej obrazowy i przejrzysty sposób sytuację demograficzną Gminy Huszlew ilustruje wykres 2. Współczynnik urodzeń waha się od 7,64‰ do 10,21‰, jednakże średnio urodzenia żywe na 1000 mieszkańców wynosi ok. 9. Jeżeli chodzi o wskaźnik zgonów to w 2022 roku wynosił on 14,99‰, a w 2025 roku wzrósł do 17,45‰. Wskaźnik przyrostu naturalnego zmalał z -5,25‰ w 2022 roku do -9,31‰ w 2025 roku⁷. Fakt ten jest negatywny, wskaźnik ten jest bardzo niski i świadczy o tym, iż liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. W Gminie Huszlew wskaźnik liczby zawieranych małżeństw na 1000 ludności utrzymuje się na podobnym poziomie, a wręcz odnotowano wzrost w stosunku do roku 2022.

⁷ Bank Danych Lokalnych Układ wg klasyfikacji NTS, www.stat.gov.pl

2.3. Infrastruktura techniczna

Gmina Huszlew jest typową gminą wiejską, jej mieszkańcy utrzymują się głównie z rolnictwa. Jeżeli chodzi o powierzchnię Gminy Huszlew to, aż ok. 80% zajmują użytki role, natomiast 13% terytorium omawianej gminy zajmują lasy⁸. Podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 roku doliczono się 627 gospodarstw rolnych, w 2010 roku w Gminie Huszlew doliczono się 742 gospodarstw rolnych. Podkreślić należy, iż podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku spisanych było 858 gospodarstw. Fakt ten świadczy o tym, iż z biegiem lat liczba gospodarstw maleje. Wiąże się to z likwidacją małych gospodarstw oraz dołączeniu ich do większych gospodarstw stosujących nowsze technologie, a także z migracją ludności z małych miejscowości do większych miast.

Wykres 3. Struktura gospodarstw rolnych w Gminie Huszlew w 2020 roku.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 roku uzyskanych z portalu informacyjnego Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl

W Gminie Huszlew przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni od 1 do 5 ha, co wynika z danych zaprezentowanych na wykresie 3. Po ok. 20% jest gospodarstw o powierzchniach od 5 do 10 ha, od 10 do 15 ha oraz od 15 i powyżej. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, iż dużą rolę w strukturze gospodarstw rolnych Gminy Huszlew odgrywają gospodarstwa z przedziału 15 ha i powyżej, tak duże gospodarstwa mają większą szansę na rozwój i przetrwanie w tak trudnych dla współczesnego rolnictwa czasach. Najmniej zaś jest

⁸ Powszechny Spis Rolny 2010, www.stat.gov.pl

małych gospodarstw o powierzchni nie przekraczającej 1 ha. Jest to zjawisko pozytywne, gdyż tak małe gospodarstwa nie mają zbyt dużych szans na przetrwanie. Dane ze spisów rolnych z lat 2002 i 2010 dowodzą, iż liczba takich gospodarstw z biegiem czasu maleje. Dowodem na poparcie tej tezy jest fakt, iż z danych zebranych podczas Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku wynika, że gospodarstw o powierzchni do 1 ha było 141, w 2010 roku już tylko 50, zaś w 2020 roku takich gospodarstw było zaledwie 5 ⁹.

Według stanu na rok 2010 grunty ogółem zajmowały powierzchnię 7 747,19 ha, największy udział w tej powierzchni użytków rolnych miały oczywiście grunty orne przeznaczone głównie do uprawiania różnego rodzaju zbóż. W Gminie Huszlew rolnicy uprawiają głównie: żyto, owies, pszenżyto, pszenicę, mieszanki zbożowe, ziemniaki oraz warzywa gruntowe. Ważnym elementem rolnictwa badanej gminy jest też produkcja zwierzęca, w przeważającej liczbie gospodarstw jest to główne źródło utrzymania. Na terenie Gminy Huszlew zgodnie z danymi zebranymi podczas spisu rolnego w 2020 roku hoduje się ok. 3 725 sztuk bydła i ok. 4 339 sztuk trzody chlewnej. Oprócz wymienionego inwentarza rolnicy Gminy Huszlew hodują też drób ok. 104 122, najczęściej są to małe przydomowe hodowle na własne potrzeby gospodarstw domowych.

Rolnictwo to główna forma działalności jaką zajmują się mieszkańcy Gminy Huszlew, jednakże nie jest to jedyny obszar działań ludności badanej gminy. Na terenie Gminy Huszlew znajduje się szereg ważnych dla życia lokalnej społeczności instytucji, a najważniejsze z nich to:

- Urząd Gminy w Huszlewie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Huszlewie
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Huszlewie
- Zespół Szkolno-Wychowawczy w Huszlewie
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Mostowie
- Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” w Mostowie
- Biblioteka Publiczna w Huszlewie
- Ośrodek Zdrowia - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Huszlewie
- Bank Spółdzielczy w Łosicach Oddział w Huszlewie
- Poczta Polska Urząd Pocztowy w Huszlewie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Huszlewie

⁹ Powszechny Spis Rolny 2002, 2010 i 2020, www.stat.gov.pl

- Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Huszlewie.

Do źródeł utrzymania mieszkańców Gminy Huszlew z dużą stanowczością można doliczyć pracę zawodową. Wielu mieszkańców Gminy Huszlew pracuje zarobkowo w firmach prywatnych, instytucjach państwowych, czy też pracują na własny rachunek prowadząc własną działalność gospodarczą.

W Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej najczęściej można doszukać się działalności gospodarczych, którymi najczęściej są: zakłady mechaniki pojazdowej, firmy handlowo-usługowe, usługi transportowymi, firmy zajmujące się usługami budowlanymi i remontowymi, sklepy spożywcze, działalności oferujące usługi wspomagające działalność rolniczą oraz przychodnie weterynaryjne.¹⁰

Gospodarka mieszkaniowa

Ważnym aspektem, któremu warto się przyjrzeć są warunki mieszkaniowe w jakich żyją mieszkańcy Gminy Huszlew. Według danych uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego, na terenie Gminy Huszlew znajduje się 970 domów mieszkalnych¹¹. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosi 89,20 m², natomiast w przeliczeniu na powierzchnię jaka przypada dla jednej osoby zamieszkującą mieszkania Gminy Huszlew wynosi 32,40 m². Średnio jedno mieszkanie znajdujące się na terenie badanej gminy składa się z ok. 4,03 izb, a w jednym mieszkaniu Gminy Huszlew przeciętnie zamieszkuje ok. 2,75 osoby. Podkreślić należy, iż jedna izba mieszkalna przeciętnie przeznaczona jest dla 0,68 osoby. Fakt ten dowodzi, iż każdy mieszkaniec Gminy Huszlew posiada własną izbę, gdzie może zamieszkiwać, uczyć się, pracować czy odpoczywać. Niestety nie każde mieszkanie znajdujące się na terenie Gminy Huszlew jest wyposażone w centralne ogrzewanie czy łazienkę. Według danych zebranych przez Główny Urząd Statystyczny w centralne ogrzewanie wyposażonych jest 634 nieruchomości mieszkalnych, co stanowi zaledwie 65,6% wszystkich mieszkań. Natomiast, jeżeli chodzi o wyposażenie mieszkań w łazienkę to ta sytuacja wygląda podobnie, gdyż w 619 mieszkaniach znajduje się łazienka, mieszkania w nią wyposażone stanowią 64,0% ogółu mieszkań znajdujących się w Gminie Huszlew.

Sieć wodociągowa

¹⁰ Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, www.prod.ceidg.gov.pl/CEIDG

¹¹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Bardzo ważne jest też to, aby do budynków mieszkalnych była podłączona infrastruktura techniczna tj. wodociągi czy kanalizacja. W Gminie Huszlew sieć wodociągowa liczy sobie 82,6 km, jest to dość imponujący wynik. Wymieniona sieć wodociągowa dostarcza wodę dla osób zamieszkujących na terenie badanej gminy, liczba przyłączy wodociągowych liczy aż 870. Podkreślić należy też, iż w przyłącza wodociągowe wyposażonych jest ok. 80% nieruchomości mieszkalnych, uwzględniając, iż badana gmina jest niezamożną gminą wiejską, tak wysoki wynik jest dość imponujący.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Znacznie gorzej wygląda sytuacja odnośnie przyłączy kanalizacyjnych na terenie Gminy Huszlew. Sieć kanalizacyjna liczy zaledwie 13,50 km i jest ona zainstalowana zaledwie w trzech miejscowościach Gminy Huszlew. Sieć kanalizacyjna liczy sobie 190 przyłączy, z których korzystają mieszkańcy badanej gminy. W przyłącza kanalizacyjne wyposażonych jest 17,7% nieruchomości mieszkalnych znajdujących się na terenie Gminy Huszlew¹². W Gminie Huszlew znajduje się oczyszczalnia ścieków usytuowana w miejscowości Huszlew do której podłączone są przyłącza kanalizacyjne oraz dowożone są ścieki gromadzone w zbiornikach przydomowych – szambach.

Transport i łączność

Przez teren Gminy Huszlew przebiega dość ważny szlak komunikacyjny łączący aglomerację białostocką, lubelską i rzeszowską, jakim jest droga krajowa nr 19. Droga ta przebiega przez dwie miejscowości badanej gminy, którymi są Kopce i Mostów, jest to dość istotne, gdyż dostęp do głównych szlaków komunikacyjnych znacznie ułatwia transport ludności czy towarów oraz daje większe możliwości do rozwoju przemysłu innych działalności gospodarczych¹³. Poza wyżej wymienionym odcinkiem drogi na terenie Gminy Huszlew znajduje się sieć dróg publicznych, w której przeważają drogi o nawierzchni gruntowej. W obszarze badanej gminy rozciąga się 34,6 km dróg o nawierzchni gruntowej, 21,3 km dróg o nawierzchni twardej oraz 20,7 km dróg o nawierzchni twardej ulepszonej.

¹²<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

¹³Bank Danych Lokalnych Układ wg klasyfikacji NTS, www.stat.gov.pl

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Huszlew prowadzona jest zorganizowana selektywna zbiórka odpadów komunalnych. W miejscowości Huszlew funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych dla mieszkańców Gminy Huszlew.

Elektroenergetyka

Sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta i stanowi jednolity system krajowy. Obecny system zaopatrywania mieszkańców w energię elektryczną w pełni pokrywa istniejące zapotrzebowanie.

Gazownictwo

W Gminie Huszlew istnieją zaledwie 2 czynne przyłącza do budynków mieszkalnych sieci gazowej. Mieszkańcy gminy nie korzystają z gazu przewodowego, jednak w razie takiego zapotrzebowania istnieje możliwość zgazyfikowania terenu gminy siecią gazową średniego napięcia.

Infrastruktura komunikacji elektronicznej

Na całym obszarze gminy dostępna jest telefonia przewodowa i bez przewodowa. Dostęp do Internetu posiada cała gmina. W Gminnej bibliotece jest dostęp do darmowego Internetu dla wszystkich w godzinach otwarcia biblioteki.

3. Infrastruktura społeczna

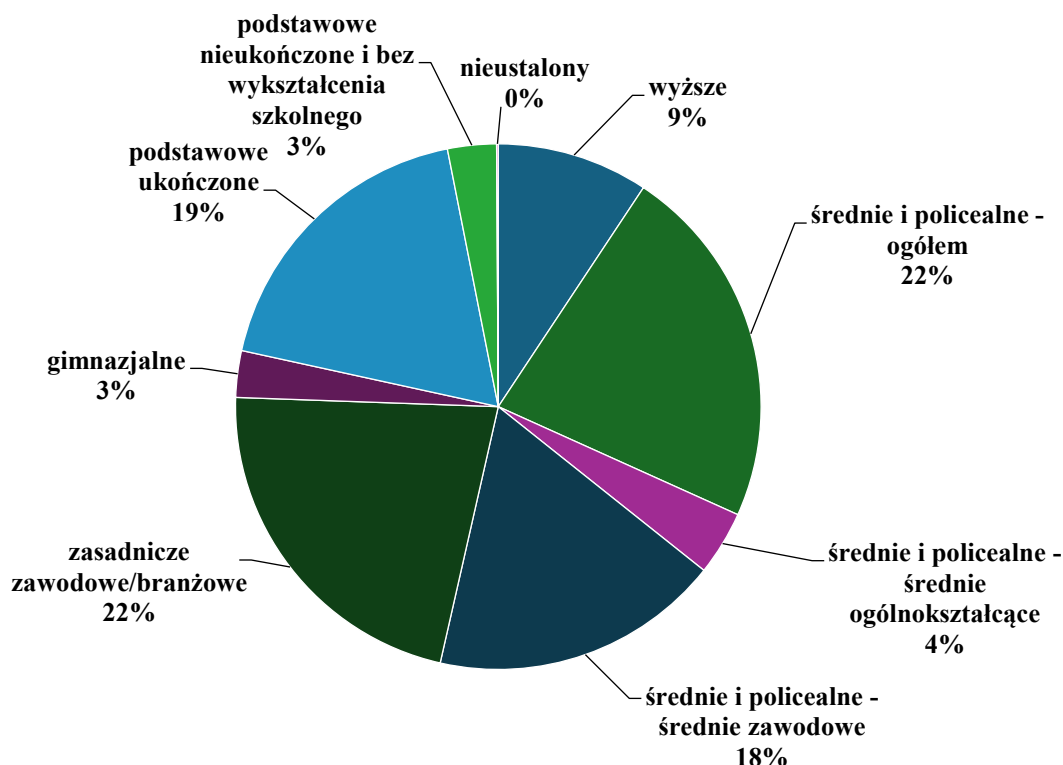
3.1. Edukacja

Na terenie gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Zespół Szkolno-Wychowawczy w Huszlewie
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Mostowie
- Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” w Mostowie.

720 mieszkańców gminy Huszlew jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 348 kobiet oraz 372 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 17,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,4% wykształcenie policealne, 10,1% średnie ogólnokształcące, a 22,7% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 21,9% mieszkańców gminy Huszlew, gimnazjalnym 3,2%, natomiast 18,6% podstawowym ukończonym. 3,2% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa mazowieckiego mieszkańcy gminy Huszlew mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Huszlew największy odsetek ma wykształcenie wyższe (22,6%) oraz podstawowe ukończone (19,4%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (28,5%) oraz średnie zawodowe (26,0%). W roku 2022 w gminie Huszlew mieściły się 2 przedszkola, w których do 4 oddziałów uczęszczało 73 dzieci (31 dziewczynek oraz 42 chłopców). Dostępnych było 0 miejsc. Dla porównania w 2008 roku w gminie Huszlew mieściło się 1 przedszkole, w którym do 2 oddziałów uczęszczało 38 dzieci (17 dziewczynek oraz 21 chłopców). Dostępnych było 38 miejsc. 16,3% mieszkańców gminy Huszlew w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (16,9% wśród dziewczynek i 15,7% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 831 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2018 roku przypadało 1,12 dzieci w wieku przedszkolnym. Placówkę mają 2 szkoły podstawowe, w których w 18 oddziałach uczyło się 231 uczniów (106 kobiet oraz 125 mężczyzn). Dla porównania w 2008 roku w gminie Huszlew placówkę miały 4 szkoły podstawowe, w których w 18 oddziałach uczyło się 192 uczniów (105 kobiet oraz 87 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 25,7% ludności (22,8% wśród dziewczynek i 28,5% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 12,8 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 96,25. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształci się 17,7% mieszkańców (18,3% wśród dziewczyn i 17,1% wśród chłopaków). W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 25,9% mieszkańców gminy Huszlew w wieku potencjalnej nauki (28,7% kobiet i 23,2% mężczyzn).

Wykres 4. Poziom wykształcenia ludności zamieszkującej Gminę Huszlew w 2020 roku

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 roku uzyskanych z portalu informacyjnego Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl

Poziom wykształcenia ludności zamieszkującej Gminę Huszlew przedstawia wykres 4.

Zgodnie z danymi przedstawionymi za pomocą powyższego wykresu najwyższy odsetek stanowią osoby z wykształceniem średnim i policealnym oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym tj. po 22%. Kolejną grupą są osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym 19% i średnimi zawodowym 18%. Gminę Huszlew zamieszkują również osoby z wykształceniem wyższym 9%, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem. Bardzo niskim odsetkiem są osoby nie posiadające żadnego wykształcenia, gdyż stanowią one jedynie 3% ludności Gminy Huszlew.

3.2. Kultura

Działalność kulturalna w gminie oparta jest głównie na bazie świetlic i biblioteki wiejskiej. Koordynacją części działań w zakresie kultury zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna w Huszlewie. Dużą rolę w zakresie organizacji różnego rodzaju wydarzeń kulturalnych odgrywają koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne i stowarzyszenia działające na terenie Gminy Huszlew. Wymienione organizacje organizują różnego rodzaju festyny, dożynki, zawody sportowe, spotkania dla grup seniorów, warsztaty czy wieczory tematyczne.

3.3. Ochrona zdrowia

Podstawowa opieka zdrowotna dla mieszkańców Gminy Huszlew realizowana jest przez Poradnię Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Huszlewie, prowadzoną przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ESKULAP w Łosicach. Opieka stomatologiczna realizowana jest również przez Poradnię Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Huszlewie. Działalność w zakresie ochrony zdrowia prowadzona jest w pomieszczeniach stanowiących własność Gminy. Gmina nie realizuje zadań związanych z zapewnieniem opieki nad dziećmi do lat trzech.

3.4. Pomoc społeczna

Zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej w gminie Huszlew realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Huszlewie. Formy pomocy są wielorakie, ale do najczęstszych należą różnego rodzaju zasiłki pieniężne i usługi opiekuńcze. Adresatami pomocy są między innymi rodziny wielodzietne, osoby, które pozostają w trudnej sytuacji życiowej, dotknięte długotrwałym bezrobociem. Beneficjentami pomocy społecznej są również osoby przewlekle chore, niedostosowane społecznie oraz ludzie starzy i samotni. Wsparciem dla działań gminy w zakresie pomocy społecznej jest działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łosicach.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;

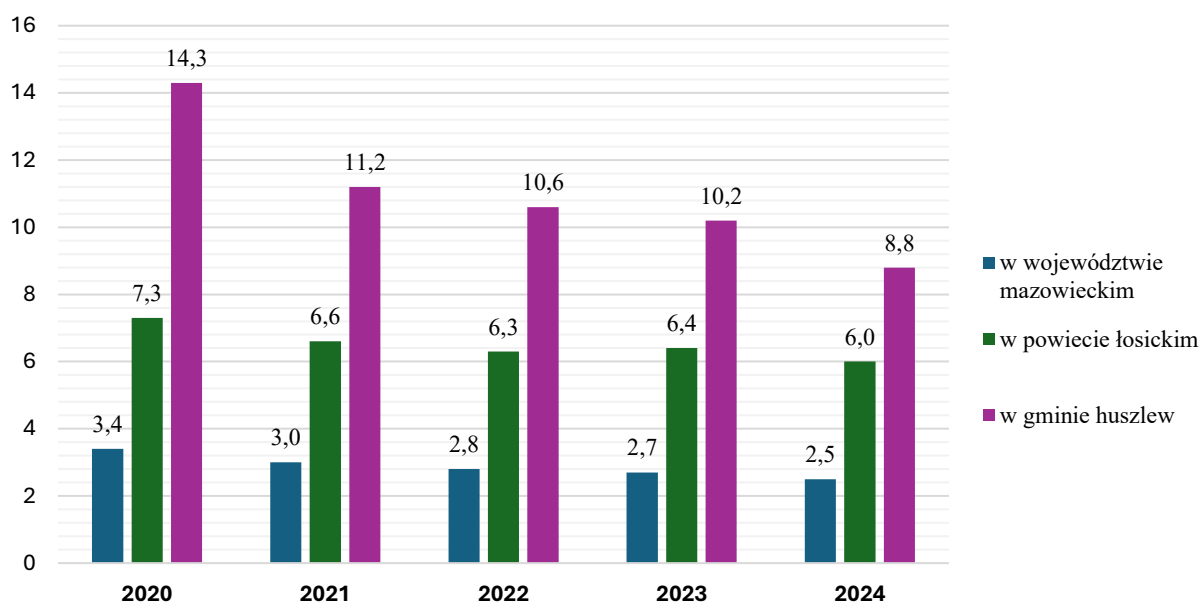
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;

- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki;
- 8) zapewnienie utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Wykres 5. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem w latach 2020-2024.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z portalu informacyjnego Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznanych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. „Ośrodek” realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta Gminy oraz uchwałami Rady Gminy.

Wykres 5 przedstawia udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2020-2024. Środowiskowa pomoc społeczna jest szerszym pojęciem, gdyż obejmuje on zarówno pieniężne jak i niepieniężne formy wsparcia z pomocy społecznej udzielane przez ośrodki pomocy społecznej. Można zauważyć, iż odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Huszlew jest wyższy niż w województwie mazowieckim i wyższy niż w powiecie łosickim. Wynosił on 14,3% w 2020 roku, z biegiem lat malał i w 2024 roku wynosił on 8,8%. Świadczy to o tym, iż średnio co jedenasta osoba w Gminie Huszlew korzysta z pomocy społecznej. W latach 2020-2024 w powiecie łosickim z pomocy społecznej skorzystało około 6,0% ludności i jest to o około 2,2 punktu procentowego mniej niż w Gminie Huszlew. W województwie mazowieckim wskaźnik ten w 2020 roku wynosił 3,4%, a do 2024 roku spadł do 2,5%. Wynika stąd, iż w województwie mazowieckim ze środowiskowej pomocy społecznej skorzystała zaledwie co 40 osoba.

Najistotniejszym celem diagnozy jest określenie problemów społecznych – zjawisk niekorzystnych dla społeczności, w której występują i są oceniane jako zagrażające, niebezpieczne, konieczne do wyeliminowania. Diagnoza stanowi punkt wyjścia i podstawę do planowania celów i kierunków działania. Obok działań bieżących, mających na celu zaspokojenie aktualnych potrzeb oraz rozwiązywanie istniejących problemów, konieczne jest planowanie działań długofalowych, zmierzających do zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnej i włączenia społecznego grup zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem. Dla opisu sytuacji społecznej w gminie wykorzystane zostały dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 4. Rodzaj i skala pomocy społecznej w gminie Huszlew w latach 2022-2025

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w tych rodzinach			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Ubóstwo	76	74	65	70	271	259	222	234
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19	20	17	19	112	116	100	108
Bezrobocie	8	11	9	9	26	36	23	26

Niepełnosprawność	18	15	15	19	42	36	36	42
Długotrwała lub ciężka choroba	17	20	20	21	26	35	43	42
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	0	0	0	0	0	0	0	0
w tym: - rodziny niepełne	0	0	0	0	0	0	0	0
- rodziny wielodzietne	0	0	0	0	0	0	0	0
Przemoc w domowa	2	2	2	1	6	7	10	5
Alkoholizm	8	7	8	6	17	10	14	14
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	0	1	0	1	0	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	1	0	0	0	2	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Huszlewie

Najistotniejsze problemy społeczne zostały określone w drodze analizy powodów udzielania pomocy mieszkańcom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Huszlewie w latach 2022-2025, na podstawie sporządzanej sprawozdawczości, oceny zasobów pomocy społecznej oraz struktury rodzin objętych pomocą społeczną. Ze świadczeń pomocy społecznej korzysta ok. 9% ogółu mieszkańców.

Z zestawienia wynika, że świadczenia pomocy społecznej udzielane są najczęściej z powodu: bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, potrzeby ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietności) oraz ubóstwa. W mniej znaczącej skali, pomoc społeczna jest udzielana z powodu przemocy w rodzinie i zdarzeń losowych. W świetle statystyki GOPS dotkliwe problemy społeczne, jak alkoholizm, stosunkowo rzadko stanowi

podstawę udzielania pomocy społecznej. Trzeba jednak podkreślić, iż rodziny dotknięte uzależnieniami, zwykle nie przyznają się do swojego problemu, natomiast korzystają z pomocy społecznej z innych powodów. Waga problemu uzależnień wynika z diagnozy przeprowadzonej w toku opracowywania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Huszlew.

3.5. Rynek pracy

Gminę Huszlew zamieszkuje 1 049 osób pracujących, z czego 59% wszystkich pracujących to mężczyźni, a 41% to kobiety. Pracujący z terenu Gminy Huszlew w gospodarce narodowej z podziałem wg sektorów ekonomicznych klasyfikują się następująco: 529 osób pracujących w sektorze rolniczym, 193 osoby pracujące w sektorze przemysłowym i 327 osób pracujących w sektorze usługowym.

W 2024 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Huszlew wynosiło 7 315,69 PLN, co odpowiada 84.80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Huszlew 116 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 25 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -91. 47,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Huszlew pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 15,8% w przemyśle i budownictwie, a 17,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)¹⁴.

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z uwzględnieniem kryterium płci i wieku bezrobotnych oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na dzień 31 grudnia 2022, 2023, 2024 i 2025 roku

Zarejestrowani bezrobotni	2022	2023	2024	2025
razem	53	57	49	50
w tym mężczyźni	20	31	28	29
w tym kobiety	33	26	21	21
będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	49	47	43	0
do 25 roku życia	17	18	14	13

¹⁴ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Huszlew#rynek-pracy

powyżej 50 roku życia	13	13	12	13
długotrwale bezrobotni	25	20	18	20
udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	3,6	3,9	3,4	3,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Łosicach

Liczba mieszkańców Gminy Huszlew zarejestrowanych jako osoby poszukujące pracy z każdym rokiem maleje. Z danych uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łosicach wynika, iż jeszcze na dzień 31.12.2022 roku liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne wynosiła 53, natomiast do 31.12.2025 roku liczba ta zmalała do 50 osób¹⁵. Wynika z tego, iż przez 4 lata liczba osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy jako osoby poszukujące pracy zmalała o ok. 7,5%, jest to pozytywne zjawisko. Podkreślić należy, iż na terenie Gminy Huszlew zamieszkuje porównywalna liczba mężczyzn i kobiet, którzy są zarejestrowani jako osoby bezrobotne. Maleje jednak liczba osób zarejestrowanych jako długotrwale bezrobotne, z 25 osób w 2022 roku w 2025 roku pozostało jedynie 20. Liczba zarejestrowanych kobiet jako bezrobotni miała tendencję malejącą, co świadczy o coraz większej aktywności zawodowej mieszkańców Gminy Huszlew.

Zgodnie z danymi przedstawionymi w tabeli 5, udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2022 roku wynosił 3,6%, w 2023 roku nieznacznie wzrósł do 3,9%, natomiast w kolejnych latach spadał i w 2025 roku wynosił 3,4%. Fakt ten jest pocieszający bo świadczy to o stałym zmniejszaniu się liczby bezrobotnych z uwzględnieniem zmieniającej się liczby osób w wieku produkcyjnym.

4. Dominujące problemy Gminy Huszlew

4.1. Niepełnosprawność i długotrwała choroba wśród dzieci i dorosłych

Powszechnie za niepełnosprawne uznaje się osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych stosownie do wieku. Niepełnosprawność w swojej istocie jest

¹⁵Powiatowy Urząd Pracy w Łosicach, Sprawozdanie MPiPS – 01 Załącznik nr 3 i 7 Bezrobotni według gmin stan w końcu 2 półrocza 2022, 2023, 2024 i 2025 roku

zjawiskiem o komponentach medycznych i społecznych. Powodowana chorobami czy dysfunkcjami fizycznymi, ma przede wszystkim wymierne konsekwencje funkcjonalne i społeczne.

Zjawisko niepełnosprawności może być określane i mierzone w oparciu o zmienne kliniczne (etiologia, lokalizacja i zakres uszkodzeń), na podstawie możliwości codziennego funkcjonowania (samoobsługa, poruszanie się) oraz na podstawie zdolności do pełnienia podstawowych ról społecznych, adekwatnych do wieku danej osoby.

Społeczne skutki niepełnosprawności. Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny, bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową i miejsce zamieszkania. Sytuacja taka, to z jednej strony efekt wydatków na leczenie, rehabilitację i różnych typów świadczenia będące udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną przez chorobę sprawnością, z drugiej strony przyczyną zubożenia jest ograniczenie dochodów - utrata pracy i renta inwalidzka osoby niepełnosprawnej oraz ograniczenie aktywności zawodowej i możliwości zarobkowych innych członków rodziny, zobowiązanych do świadczeń opiekuńczych. Niepełnosprawność uderza najbardziej w finansową i emocjonalną stronę rodziny. Rodzina w takiej sytuacji wymaga przede wszystkim, nieinstytucjonalnych form pomocy, maksymalnie zindywidualizowanych i dostosowanych do jej potrzeb. Wzmocnienia wymaga sama rodzina, bo ona zaspokaja najwszechstronniej potrzeby jej członków w zakresie emocjonalnym, daje im poczucie bezpieczeństwa i jedności. To rodzina, niezależnie od charakteru dokonujących się zmian w życiu społecznym, nadal pozostaje pierwszą i najważniejszą szkołą życia społecznego. Rodzina gwarantuje ciągłość pokoleń oraz przekazuje tradycje rodzinne, narodowe i religijne.

Na terenie Gminy Huszlew na dzień 31 lipca 2026 roku z tytułu niepełnosprawności świadczenia pobierało w Ośrodku Pomocy Społecznej 27 osób dorosłych oraz rodzice dla 11 dzieci. Świadczenia te mają charakter czasowy lub stały.

Nadmienić należy, że są to tylko osoby które o takie świadczenie zwróciły się do naszego Ośrodka, gdyż świadczenia dla osób niepełnosprawnych są świadczeniami przyznawanymi na wniosek strony. Z powyższego zestawienia wynika, że poza ewidencją ośrodka pomocy społecznej mogą znajdować się osoby niepełnosprawne które nie korzystają z naszego wsparcia.

4.2. Uzależnienia

Alkoholizm jest problemem społecznym olbrzymich rozmiarów. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą, polegającą na spożywaniu napojów alkoholowych w nadmiernej ilości, prowadzącą nawet do śmierci. Przewlekły alkoholizm powoduje zaburzenia funkcjonowania wszystkich układów: krążenia, pokarmowego, mięśniowego i nerwowego. O uzależnieniu alkoholowym możemy mówić, jeżeli u osoby występują co najmniej trzy spośród niżej wymienionych objawów: - codziennie wypija alkohol w celu utrzymania zadawalającego funkcjonowania, - regularnie ale ograniczone do weekendów pije duże ilości alkoholu, - występują ciągi picia na przemian z okresami trzeźwości, - utraciła kontrolę nad piciem, - ma zaburzenia pamięci i świadomości, - ma nawroty picia po próbach abstynencji, - ma zmienną tolerancję na alkohol.

To zagadnienie omówione jest w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani w Gminie Huszlew na lata 2025 - 2028 przyjętym do realizacji uchwałą nr XI/64/2025 Rady Gminy w Huszlewie z dnia 14 lutego 2025 roku.

4.3. Problemy ludzi starszych

Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak : pogorszenie stanu zdrowia, opieka zdrowotna, zanik tradycji międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa. Występuje stosownie do procesów poznawczych, sztywność schematów myślowych, mniejsza zdolność przystosowawcza do nowych sytuacji. W sferze uczuć pojawia się osłabienie zainteresowania innymi osobami, niestabilność emocjonalna, zmienność nastrojów, skłonność do depresji, egoizm, wzrost podejrzliwości i poczucie zagrożenia, postawa roszczeniowa, domaganie się pomocy. Uwzględniając specyfikę środowiska osób starszych istnieje konieczność stworzenia systemu, który będzie zaspokajał ich potrzeby. Strategia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w stosunku do ludzi w podeszłym wieku skierowana jest na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenia trudności związanych z wiekiem.

Na terenie Gminy Huszlew na ogólną liczbę mieszkańców wynoszącą 2670 osób zamieszkuje 562 osób w wieku powyżej 65 roku życia, w tym 144 osób po 80 roku życia.

4.4. Problemy opiekuńczo – wychowawcze w rodzinie

Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej mają na celu zarówno łagodzenie skutków trudnych sytuacji bytowej świadczeniobiorców jak i usuwanie przyczyn pogłębiania się dysfunkcji rodziny i jednostki. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty, doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców Ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dzieci. Rodziny klientów Ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci niestabilizowanych społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów. Występuje w nich przemoc fizyczna i psychiczna. W zaburzonych rodzinach rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania negatywnych emocji powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców. Rodzina może być dysfunkcyjna wewnętrznie, wobec członków swojej rodziny, jak i zewnętrznie – wobec społeczeństwa. Częste zaniedbywanie funkcji wewnętrznej prowadzi do ograniczeń w realizacji zewnętrznej. Sytuacje takie mają miejsce na przykład wtedy, kiedy dzieci niekochane, zaniedbane, nieszanowane, sprawiają trudności w szkole. Nie da się ukryć, że za realizację większości funkcji rodziny w dużej mierze odpowiedzialna jest funkcja ekonomiczna. Proces upadku wyraźnie widoczny jest w rodzinach długotrwale bezrobotnych oraz takich, gdzie rodzice są niezaradni wychowawczo z powodu choroby, zaburzenia psychicznego, uzależnienia. Pomoc rodzinie oparta jest na pracy asystenta rodziny i pracowników socjalnych Ośrodka, dożywianiu dzieci w szkole, stypendiach szkolnych oraz programach pomocowych dla rodzin.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT / SWOT to akronim angielskich słów: strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia).

Analiza SWOT oparta jest na schemacie klasyfikacji, dzielącym wszystkie czynniki, mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji. Zastosowania metody analizy statystycznej SWOT oznacza działanie kolejno według następujących etapów: - określić silne

i słabe strony problemu, - znaleźć w otoczeniu zewnętrznym możliwości dla rozwoju oraz zagrożenia, - określić dopuszczalne kombinacje działań (strategii) wykorzystujące mocne strony oraz okazje, a jednocześnie nie angażujące słabych stron oraz unikające ich efektywności, - ocenić dopasowanie poszczególnych kombinacji oraz ich efektywność, - wybrać strategię charakteryzującą się najlepszym dopasowaniem oraz efektywnością. Analiza SWOT, ocenia zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategii. Szanse – to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane, będą impulsem rozwoju oraz osłabiają negatywne zjawiska. Zagrożenia – to zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Mocne strony – wynikają z uwarunkowań wewnętrznych, które w pozytywny sposób wyróżniają gminę spośród innych. Słabe strony – to konsekwencje ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań.

Kwestie osób niepełnosprawnych

Mocne strony	Słabe strony
- Organizacje i instytucje zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych. - Dotacje finansowe na zapewnienie funkcjonowania niepełnosprawnych w środowisku.	- Niedostateczna baza rehabilitacyjna. - Istnienie barier komunikacyjnych utrudniających udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. - Niedostateczna oferta pracy dla osób niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia
- Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych. - Likwidacja barier architektonicznych.	- Brak działań upowszechniających problematykę niepełnosprawności. - Zmniejszenie się liczby miejsc pracy dla niepełnosprawnych.

Kwestie rodzin dysfunkcyjnych

Mocne strony	Słabe strony
- Praca na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych. - Poszukiwanie środków pozabudżetowych w organizowaniu pomocy. - Wybór placówek zapewniających formy spędzania czasu wolnego. - Możliwość rozwoju pod względem sportu, rekreacji i kultury.	- Brak na terenie gminy mieszkań komunalnych i socjalnych w odpowiedniej ilości. - Niechęć do zmiany swojej sytuacji życiowej/ „pogodzenie się”/ ze swoją sytuacją życiową. - Niewydolność wychowawczo – opiekuńcza
Szanse	Zagrożenia
Prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych.	- Przemoc w rodzinie, - Ubóstwo, - Uzależnienia - Wyuczona bezradność

Kwestie ludzi starszych

Mocne strony	Słabe strony
• Dostateczny dostęp do jednostki pomocy społecznej. • Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. • Możliwość korzystania z świetlic wiejskich. • Możliwość korzystania z biblioteki.	• Niedostateczna oferta aktywizacji osób starszych. • Zmiana modelu rodziny. • Samotność osób starszych. • Niski poziom życia. • Wykluczenie komunikacyjne.
Szanse	Zagrożenia
• Prowadzenie promocji zdrowia dla osób starszych i badań profilaktycznych. • Możliwość pozyskania środków na likwidację barier. • Wspieranie działań mających na celu aktywne uczestnictwo osób starszych w życiu społecznym.	• Niedostosowanie infrastruktury dla osób starszych. • Wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej i stacjonarnych form opieki i pomocy osobom starszym.

Reasumując powyższe analizy, uznano że problemami, dla których należy zaprogramować działania są:

- pomoc rodzinie,
- problemy osób niepełnosprawnych,
- problemy ludzi starszych.

6.Cele Strategiczne

6.1 Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych

Cele szczegółowe:

- 1/ ocena stanu potrzeb socjalnych,
- 2/ ocena możliwości skutecznego reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.

Kierunki działania:

- 1/ systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 2/ analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów,

- 3/ informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych,
- 4/ systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.

6.2 Rozwiązywanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych

Cele szczegółowe:

- 1/ podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
- 2/ zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagających pomocy,
- 3/ zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom niepełnosprawnym i starszym,
- 4/ tworzenie możliwości do pełnej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych i starszych,
- 5/ aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki najbliższym.

Kierunki działania

- 1/ diagnoza potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych oraz dążenie do ich zaspokojenia,
- 2/ pomoc i utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania, szczególnie poprzez:
 - ułatwianie kontaktu z placówkami leczniczymi i rehabilitacyjnymi,
 - propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
 - uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób niepełnosprawnych i starszych,
 - rozwijanie usług opiekuńczych, rozwój oferty kulturalnej dla osób starszych,
 - współdziałanie z PFRON, Caritas, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych,
- 3/ systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy służących ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych,
- 4/ podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej.

6.3 Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi

Cele szczegółowe:

- 1/ aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie: - objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną rodziny, w której występuje kryzys, - wsparcie instytucjonalne,
- 2/ wspomaganie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, prowadzące do utrzymania dziecka w rodzinie: - pomoc rodzicom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez odtworzenie lub wzmocnienie ich funkcji, - zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i prawami.
- 3/ Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej: - zagwarantowanie dzieciom i młodzieży właściwych warunków opiekuńczo – wychowawczych poprzez umieszczenie w prorodzinnych formach opieki najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego.

Kierunki działania

- 1/ systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi polegająca m. in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym,
- 2/ pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej: - system pomocy społecznej, - system świadczeń rodzinnych, wychowawczych, - stypendia szkolne, program Dobry Start,
- 3/ dożywanie dzieci w szkołach, przedszkolach,
- 4/ współpraca z jednostkami zapewniającymi opiekę dzieciom i młodzieży oraz sądem rodzinnym, kuratorami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Placówkami Oświaty, Komendą Powiatową Policji,
- 5/ podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych i asystenta rodziny.

7. Monitoring i ewaluacja realizacji celów i działań strategicznych

Monitoring i ewaluacja są nierozzerwalnie związane z procesem planowania strategicznego. Polega na systematycznym gromadzeniu danych informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań. Systematyczne zbieranie danych pozwoli na modyfikację kierunków działań w przypadku zmiany regulacji prawnych czy też narastania poszczególnych dolegliwości społecznych. Natomiast celem ewaluacji będzie badanie i ocena procesu wdrażania Strategii z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia. Na ostatnim etapie oceny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Huszlew na lata 2026-2033 niezbędne będzie wyciągnięcie wniosków z realizacji oraz określenie rekomendacji na przyszłość, jako sugestii do planowania kolejnych działań społecznych.

8. Zakończenie

Strategia została opracowana w oparciu o diagnozę problemów społecznych mieszkańców gminy Huszlew. Wybrane zostały i przyjęte do realizacji te najistotniejsze zadania i potraktowane jako priorytety. Założeniem strategii jest zapewnienie minimum bezpieczeństwa socjalnego klientom pomocy społecznej. Postawiliśmy na współpracę i partnerstwo z samorządem, szkołami, organizacją pozarządową oraz instytucjami, które z założenia są ukierunkowane na pomoc. Przyniesie to wymierne korzyści w realizacji założeń strategii. Przedstawione w strategii priorytety, kierunki i sposoby działania są realne do zrealizowania przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych możliwości organizacyjnych i finansowych, jakimi dysponujemy. Przedstawione bloki problemowe oraz sposoby ich rozwiązywania będą służyły mieszkańcom aby poprawić ich życie na co dzień. Przedstawione priorytety będą służyć poprawie życia i funkcjonowania w społeczeństwie. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań i powinna je cechować efektywność, skuteczność i celowość.

Grzegorz
Wawryniuk

Elektronicznie podpisany przez
Grzegorz Wawryniuk
Data: 2026.09.15 12:36:14 +02'00'